

¿Por qué de pronto esa inquietud...?

Vicente Ortún, Llició de Graduació 2011 (17 desembre) Universitat Pompeu Fabra

Llicenciatura en Administració i Direcció d'Empreses
Llicenciatura en Economia
Enginyeria en Informàtica
Enginyeria de Telecomunicació
Enginyeria Tècnica en Informàtica de Sistemes
Enginyeria Tècnica de Telecomunicació (esp. Telemàtica)

Benvolguda presidenta del Consell Social, benvolguts rector, autoritats, companyes i companys de la comunitat universitària, graduades i graduats, senyores i senyors,

Enhorabona, en primer lloc, a tots els graduats i graduades per haver obtingut la seva llicenciatura o enginyeria, enhorabona extensiva a les seves famílies que molt probablement els hauran recolzat i comparteixen avui la seva alegria.

El poema més conegut de Konstantino Kavafis, després de l'Ítaca musicat per Lluís Llach, es diu *Esperando a los bárbaros* i acaba així:

*“¿Por qué de pronto esa inquietud
y movimiento? (Cuánta gravedad en los rostros.)
¿Por qué vacía la multitud calles y plazas,
y sombría regresa a sus moradas?
Porque la noche cae y no llegan los bárbaros.
Y gente venida de la frontera
afirma que ya no hay bárbaros.
¿Y que será ahora de nosotros sin bárbaros?
Quizá ellos fueran una solución después de todo.”*

Kavafis aludeix estrictament a la caiguda de l'imperi romà però hi ha més significats intemporals i, en aquest moment, m'agradaria destacar el del temor al que és llunyà i la sumisió al que és proper, el sentit que interpreto té la novel·la *Waiting for the barbarians* del Nobel Coetzee. Aviat veurem per què.

El pare Arizmendarrieta, l'impulsor de les cooperatives de Mondragón als anys grisos del proteccionisme va acunyar un lema: Llibreta o maleta. La llibreta podria ser d'estalvis pels pocs que no havien de prendre l'ascensor social de l'educació, el treball i l'esforç, o, més sovint, la llibreta d'estudiar. L'alternativa a la llibreta era la maleta, tampoc obligatòriament de cartró, però si la maleta per a emigrar. Curiosament, després de tres dècades d'interrupció de les nostres tradicions migratòries (una barreja de neoproteccionisme autòmic, vivenda en propietat, desenvolupament de l'estat del benestar, i haver desplaçat a Itàlia com a país de la *mamma mia* –record mundial de no tan joves vivint amb la família) la disjuntiva entre llibreta i maleta ha desaparegut. Ara es tracta de una copulativa entre llibreta, per a tota la vida, i maleta per a tot el món.

Alguns ja heu començat amb el llibreta i maleta. Per d'altres avui podria ser el moment ja que com va dir el meu antecessor al deganat de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales, el professor Albert Carreras, a l'acte de graduació del 2009, avui és el dia del començament (en català) de la vida professional, o *commencement* (en francès), d'on es deriva la paraula que s'utilitza en totes les universitats d'Estats Units (aquelles que en promig no són millors que les europees però entre les quals estan les líders mundials i en les quals, la UPF, una de les millors universitats europees s'inspira) per a cerimònies com aquesta: *Commencement*.

Ara, graduades i graduats, ja som col·legues. Ens hareu de disculpar el que no hem sapigut fer prou bé, però, sobre tot, hem de ser conscients de que ens necessiten mútuament: vosaltres per a mantenir, augmentar i actualitzar el valor del vostre títol, perfeccionar llibreta i maleta; nosaltres per a millorar en la nostra funció: la de catalitzar processos de maduració més enllà dels aspectes tradicionalment acadèmics –com conrear la tolerància i la racionalitat, abastant aspectes aparentment extra-curriculars com el foment de l'autonomia, la iniciativa o la responsabilitat social, mitjançant els intercanvis internacionals, les pràctiques en empreses, el treball a l'estiu, les societats de debats, el associacionisme estudiantil i aquest *networking* del que no sempre som conscients: el que facilita el contacte amb estudiants de 70 països i professors, només al Departament d'Economia i Empresa, de 20 països del mon.

Ens necessitem encara que no vinguin els bàrbars. Vosaltres ho anireu veient. Nosaltres som ja molt conscients. Més enllà de les tormentes monetàries hi ha una realitat tosuda i de sentit comú: Una societat depen a mig i llarg termini de la millora de la seva productivitat, de treballar millor i més. Vosaltres teniu els valors de l'esforç i del treball continu així com les eines necessàries –i, sobre tot, la capacitat d'adquirir-ne de noves- per a concebre millors idees, proposar millors procediments, aplicar noves tecnologies, descobrir nous mercats, millorar la formació d'altres persones, triar els millors talents, aconseguir tractes útils i, en general, navegar amb criteri per territoris encara no cartografiats.

Sabeu quines mesures cal prendre; el problema rau en com adoptar-les i implantar-les. No es tracta de salvar bancs sinó països i les reformes pendents –laboral, fiscal, financera...- implicaran una renegociació dels pactes socials i l'èxit dels canvis no depèn tant de la racionalitat a priori de les mesures que es vulguin adoptar com de la legitimitat amb que s'adoptin. A Espanya el principal dèficit no és comercial sinó de transparència i qualitat democràtica.

Sortir de la crisi i lluitar contra la corrupció són dues cares de la mateixa moneda. La corrupció no engreixa els engranatges socials ja que és sorra. I de nou, millorar la productivitat, exigeix:

Primer/ Millorar el capital humà, atreure talent i millorar l'educació. Per tant incentius a aprendre i una societat més meritocràtica i menys 'digitalitzada' en els seus mecanismes de selecció i promoció. Una societat que ha de facilitar la tornada d'aquells d'entre vosaltres que començeu una carrera internacional per tal de que, al cap d'uns anys, pugueu tornar al Born. Amb crisi o sense, les sortides sempre han estat per terra, mar i aire, com ha comentat Miriam Mestre, de Publicitat i Relacions Públiques, al video que acàvem de veure.

Segon/ Inversió pública encertada, reguladors independents...

Tercer/ Mobilitat de persones i capitals: estimular la competència, encara que sigui per comparació, de nou la meritocràcia i la reducció de l'influència de les capelletes socials.

Ens calen millors empreses però també millor política per a una millor gestió pública: embridar el finançament irregular dels partits polítics, foment radical de la transparència (per quan la Llei de Transparència i Accés dels Ciutadans a l' Informació Pública?), etc.

Catalunya, Espanya, varen recuperar-se en dècades ben recents del seu endarreriment secular però s'han estancat als darrers anys més per raons político-institucionals que econòmiques. No hi ha cap motiu per a no sortir de la crisi. Disposem de l'exemple d'organitzacions, empreses i individus del nostre país que destaquen al món. Estem segurs que d'aquí a un temps podrem comptar a molts de vosaltres entre d'ells. En pocs anys sereu ben diferents. Us desitjo camineu sobre les dues cames: la dels coneixements/habilitats/actituds professionals i la del humanisme lliure i cívicament responsable. Tindrem el goig de buscar-vos -i espero que vosaltres a la UPF també- ja que una universitat va bastant més enllà dels seus tècnics, treballadors i professors: Necessita els seus ex-alumnes. Sento dir-vos ho: Comptem molt amb vosaltres per que ens ajudeu a desplaçar les nostres fronteres tecnològica i social. Sense temor al que és llunyà ni sumisió al que és proper.

Gràcies al rector Josep-Juan Moreso per convidar-me a donar aquesta petita xerrada, a vostès per la seva atenció, gràcies a graduades i graduats per haver confiat en aquesta jove universitat (esperem no haver-vos decebut) i enhorabona, de nou, als professionals que avui s'estrenen. ¡Moltes felicitats i fins la propera! *Arrieros somos y en el camino nos encontraremos.*

Moltes gràcies.